پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۷/۰۸/۲۷

اوبه، وینه او مینه

په «کک او زرینه» کې د وطنپالنې روحیه

او ښکلاېز جوړښت يې

دریمه برخه

کک او زرینه د هیواد پالنې سرتیري او قهرمانان دي،
د کک او زرینې پیام د هیواد پالنې پیام دی،
د وطن او وطني گټو د دفاع پیام دی
او د مینې هغه پیام دی
چې د ورو وژنې
پر ضد سر را
پورته کوي.

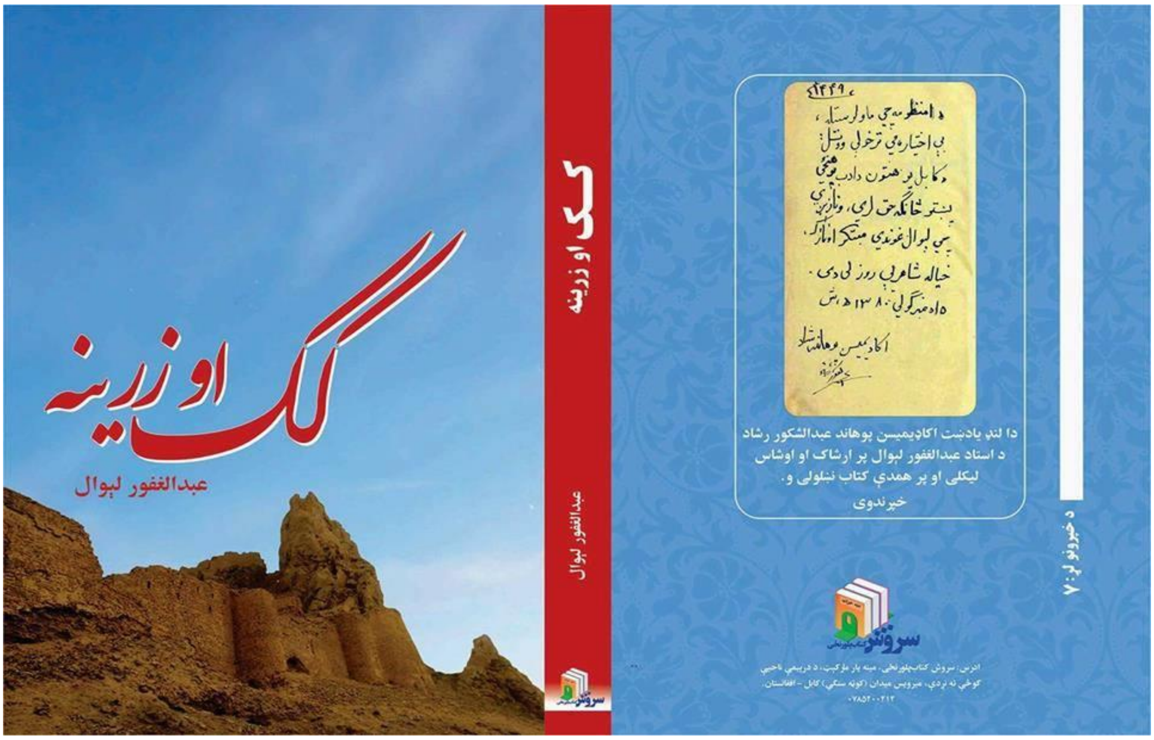

د کرکترونو د انځورولو بیلگې ډیرې دي، د منظومې په دولسم سرود کې د زرینې د ښکلا او اندام انځورول د لیوال د هنر کمال دی، وگورئ:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

سترګي پرانيستلي کک، شاته يي خېز کړ
د ښکلا بله لنبه يي مخ ته راغله
خدای په څه هنر وه ښکلي جوړه کړې
د خدايي هنر جلوه يي مخ ته راغله
توري زلفي يي ول، ول پر سپينو وليو
هر اندام يي لکه موج د پسرليو
کک ترور شو، کک نه وار وپار خطا شو
يو ناڅاپه د ښايست په تماشا شو
ځُم نه ووتله، تاو لکه لنبه شوه
ملکه زرينه بله شوه، ډيوه شوه
يو زرين نازکه تاج يي پر سر ايښی
مخامخ پرې سور ياقوت لکه سکروټه
ښکلي سترګي يي چيني وې د رازونو
هسکه غاړه لکه تکه سپينه بته
په اوبرنګه اسماني جامو پوښلي
لکه لويړي شرشره پر سپينه بکره
تر نازک کميس يي هر اندام ښکاريږي
د هوس زلزلي راشي چي خوځيږي
دا نازک بدن هوا باندې خوريږي
موج په موج د ميني ترپيو ته لړزيږي
سپين بدن، تر نيلي رنګي جامي هاخوا
چي ښوريږي، نو خوړل کوي د زړونو
چي قدم واخلي او ښکلي ادا وکړي
هره خوا خپي خوري شي د عطرونو
غواړي کک، چي دې ښکلا ته په ګونډو شي
مست هيرمند شي، ورته راشي، په څپو شي

د «کک او زرينه» په يولسم سرود کي د طبيعت انځور داسي وړاندي شوی:

مازيګر د پسرلي دی څه خاموشه
لويه دښته د فراه ده سبزه پوشه
هلته دلته کوشنی بوربوکی تاو شي
ساراني ګلونه ونځوي ځان ته
لکه شوخه ډمه هسکه شي اسمان ته
ځای ځای غره کي ژېړ ګلونه زرغونه دي
د کک دنګه ډبرينه کلا لوړه
په برجونو يي ولاړ زلمي سپاهيان دي

د طبيعت د انځورولو په برخه کي کله کله ليوال طبيعت په خبرو راولي او غږوي يې، د هيرمند شرهاری خبرې ګڼي او د هيرمند څپي غږوي، په خپله هيرمند غږوي. په شلم سرود کي يي دغه بيلګه راغلي ده:

زريني سترګي کړې پټي غوږ يي ونيو
چېرته لرې يي تر غوږ د سيند څپي شوې
د هيرمند د شرهار اواز يي واوريد

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکي په ځير و لولئ

د لـومړي ګـوزار لپاره هـيرمند خوښ دی
لکــه سيـنـد چې منـدوی وي لـــه ساکـانـو

او بيا هم ليوال د خپل کمال په ادامه کې د هيرمند د سيند په اړوند داسې يو نه حس کېدونکی انځور وړاندې کوي چې اوبه يا هيرمند يا د هيرمند ځپې تږې دي، د دوو مينانو د ميني او قدمونو ښکالو ته تږی دی، د هغوی راتګ ته انتظار دی. د منظومې په درويشتم سرود کې راغلي دي:

سمند ځــي پــــه منده، منده تـــر هيرمنـــده
چـې د عشق نــوی داســتان ورتــه بـيان کړي
راز ونـــياز بـــانــدې مــــاړه دوه مـــينـــان کـــړي
عشق د لـــويـــو حـــمــاســو دی د منـخ ټکی
عشق د هـــــــرې اتـــلـــــوالـــې د زړه زړی
د عشق شور دی چې ودان لوی ساکستان دی
عشق لـــــه بُسته تــــــر زرنګــــه لا روان دی
د عشق زور دی چې هـيرمنـد دی د ســاکــانــو
هيرمند مست دی، هيرمند غاړې غاړې غورځي
هـــيرمنـــد خپلو مـپلـمنو تــــه لارې ځــاري
هـــيـــرمند تـــږی دی، چــــې راشــې دوه مـينـــه
د ځــپـــو تــنــدی يـې کــېـږدي پـــــر لـمـنـه

د وطن د مينې په برخه کې ليوال د منظومې په يوه ځای کې داسې ديالوګ برابر کړی دی چې د وطن مينه نور تول عشقونه او کارونه ننګوي او هر څه د وطن تر مينې ځاريږي. کله چې زرينه کک ته د پارتيانو د حملې په باب وايي او بلنه ورکوي چې بايد دی د يوه جنګيالي اتل په توګه د وطن، خلکو او هيرمند د دفاع په سنګر کې له دوی سره ودريږي، نو کک له ځان سره داسې سوچ کوي:

کک د نويـو احساساتو په ټال زانګي
د مـلـکې زريـنې ښـکـلا لـــوټـلـی
يو ځل بيا يې زړه نـری نـری تخنيږي
دا زړګـی څـه بـوالـهـوسه ملامت دی
کله دلـتــه کلـه هـلـتـه مـيـنيږي
د ګـلـبـويې د بـېلـتون غـم لا تازه دی
چې د بلې په پيکې پـورې زنګـيږي
خـــو دا ځـل خـبـرې نورې کيسې نورې
تـش مـين د زريـنې پــه ښکـلا نـه دی
دغې پيغلې يې په روح کې وينه کړې
د هــېـواد او د ټـبـر نـــوي جذبـــه ده
دا ځل مـيـنـه د هـيرمند او ساکستان ده
دا ځل عشق د يوې بلې خوږې مور دی
د غيرت دی هم د ننګ او د پيغور دی
دا ځل نـــورې مـيـنې ډېــرې زوروري
د دوښـمـنـو لــــه تــور نـيـتـه انديښنه ده
د ګـلـبـويې او زريـنـې تـويـير ډېر دی
شـهـزادګـی وه بـــوالـهـوسه، دروغـجـنه
پــوهــه لـــړه، کـبـرجنه، په زړه سختـه

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

خـو ملکـه زريـنـه پـه سياست پـوهـه
د تـبـر پـر درد دردمنـه، لـړ مغروره
د هيرمند په اوبـو وتي مـلا تـرلـي
د سـاکـانـو د يـووالــي ارمـانـجـنـه!

ليوال د کيسي د مفاهيمو ترسيمولو ته د لغاتو له ستري ذخيري څخه ډول وللي توري انتخاب کړي او داسي يې ښه سره پيیلي دي چي سړی فکر کوي چي پر هر بيت يې ـ لکه د سرو زرو وستا کار ـ څومره وخت لګولی دی او څه ډول يې مرصع کړی دی. زه خو د ليوال دي مهارت ته ګوته په غاښ شوم.

کک او زرينه د هيواد پالني سرتيري او قهرمانان دي، د کک او زريني پيام د هيواد پالني پيام دی، د وطن او وطني ګټو د دفاع پيام دی او د ميني هغه پيام دی چي د ورو وژني پر ضد سر را پورته کوي او دا کار د ليوال د شعري هستوني په هغه هنر کي تر سره شوی چي هر لوستونکی له ورايه ځان ته ورکاږي.
ليوال په «کک او زرينه» کي له دي ټولو کمالونو سره، يو ځل بيا له هره اړخه ځان وځلاوه. «کک او زرينه» هم وطني مينه ده، هم اقتصاد دی، هم تاريخ دی، هم سياست دی او هم هنر دی؛ نو ځکه زه ليوال ته وايم:

ليوال صاحب مبارک دي شه!

ـ د دي ستري ارزښتمني کيسي بيا را ژوندي کول، هغه هم په داسي حساسو شرايطو کي چي د پارتيانو او پارسيانو بچيان زموږ مادي او معنوي هستيو ته لکه ښامار هسي خولې را اچوي،

ـ له خلکو او وطن سره مينه، له خپلو اوبو سره مينه او له خپلو وينو سره مينه. د دي ميني بيا را ژوندي کول او د نوي نسل په ذهنونو ته يې ليږدول،
او...
هغه هم په داسي هنر مندانه او شاعرانه ژبه او هنري انځورونو کي. دا کيسه مو د انځورونو په ټال کي او د تشبيهاتو، استعارو، کنايو، تخيل او تخييل په څپو کي داسي انځور کړې چي ما يې تر اوسه ساری نه و ليدلی.
کله مي چي لوستل پای ته ورسول، نو سمدلاسه مي په کاغذ کي داسي وليکل:

ليوال صاحب درناوی!

«کک او زرينه» مي په يوه سا داسي ولوست چي له کوره هم و نه وتم.

د «کک او زرينه» د ميني په داستان کي د وطن د ميني داستان، د وطن له انسان، اوبو او وينو سره د ميني د څرنګوالي د داستان انځورول، هغه هم د داسي استعارو، کنايو، تشبيهاتو، تخيل او تخييل په زانګو کي؛ دا ستاسو د شعر هنر کمال ګڼم.

دا هم د «کک او زرينه» د بريا په پار د ليوال د هنر د کمال يوه بله بيلګه:

مازيـګـر دی، لـمـر سـاه ډوبـی پـه افق کي
د لـويديـز اسـمـان لـمـنـه تـکـه سـره ده
د لـمـر سره سترګه لا ځير دښتي ته ګوري
ځـای ځای وريځي هم له رنګه تکي سري دي
هـلـتـه لـري دی روان جـنـوبـخـتـيځ تـه
يو سمـنـد پــه تـنده منده، مست سرکښه
پري د غره غوندي يو هسک قامت ښکاريږي
شـاتـه پيغلي ورنه غـبـرګ تـــاوه کـــړي
اوږدي زلـــفي يـي د بـاد څـپـو تـه نـاخـي
تـر جـانـانـه د پيـروتـي پــه شـان تـاو ده
دوه بـدنـه پـر يـو بـل خـوارګه تاوده دي
غـبـرګه ډکـه د زريـنـي لـه جـانـــان ده

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

دا شېبه ورته ژوند ښکلی پر جهان دی
پهلوان نه مرمريني متې تاوې
بنديوان د چا د غېږې د زندان دی
نن شپه ټوله د جانان تر څنگ سفر دی
د ښايست او ميني تاج يې نن پر سر دی
کک که ترږی شو د يار سترگې به نوش کړي
د جانان شونډې به وخښي تر مستيه
د ملکي عشق يې نن زړه کې خروش کړي
نن شپه چېرته لاله زار کې د دوی شپه ده
تر هيرمنده لويه لار کې د دوی شپه ده
د هيرمند تر څنډو ډېر مزل لا پاتې
دغه شپه د ژوند تر ټولو خوږه شپه ده
پر دوښمنو بری يو خوا جانان بلخوا
پر دوه زړونو د مراد وږمه خوره ده
هيرمند غواړي مينان تر خپلې غاړې
چې يو بل سره د ميني په خوند پوه شي
د څپو د مستانه شوخيو خوا ته
په خوږو د يوه نوي پيوند پوه شي
سمند ځي په منډه منډه تر هيرمنده
چې د عشق نوی داستان ورته بيان کړي

پای

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ